

Het is de Haagse elite die schuldig is aan de vertrouwenscrisis

Posted on 25 februari 2023 by Eduard Bomhoff

Wie verdienen een topplaats op de lijst van meest gerespecteerde Tweede Kamerleden? Pieter Omtzigt, Renske Leijten en Martin Bosma gooien dan hoge ogen. Ook wie niet altijd instemt met wat Pieter, Renske of Martin bepleiten, zal respect hebben voor hun harde werk en hun eerlijkheid. Het is vooral ook hun integriteit die we bewonderen. En alle drie horen bij de oppositie. (Tussen haakjes: het is toch schrikwekkend dat een politieke partij met de D van Democraten in de naam een wet wenst om zulke prima parlementariers desgewenst uit het parlement te verwijderen?)

Vlug: noem zonder googlen drie algemeen bewonderde Kamerleden van de coalitie. Niet zo makkelijk, en dat is vooral omdat om hun coalitie een smoezelige sfeer hangt. Er wordt overlegd met het netwerk van Rutte (Shell, Uber), met het netwerk van Jetten en de andere milieuministers (Greenpeace, Milieudefensie, Natuurmonumenten), met de netwerken van de burgemeesters in de grote steden over asiel en woningbouw, en met De Nederlandsche Bank over de pensioenwet.

Deskundigen of lobbyisten

De Kamerleden van de coalitie hebben na al dat geheime overleg geen taak meer behalve als ondersteuners van de ministers. Zwakke ministers proberen ze te beschermen met interrupties als de oppositie te duidelijk scoort of – nog platter en fundamenteel ondemocratisch – met het cancelen van debatten die hun ministers in het nauw zouden brengen.

Ministers en ambtenaren kunnen hun oren op twee manieren laten werken: ‘te luisteren leggen’ bij deskundigen of ‘laten hangen’ naar de lobbies. Ed Nijpels bewoog zich kennelijk niet in kringen van deskundigen, maar was bevriend met veel lobbyisten en koos dus voor hen toen hij voorzitter werd van het Klimaatberaad. Resultaat: afwijzing van kernenergie en enthousiasme voor het stoken van houtsnippers – en dan noem ik alleen twee punten waar drie jaar na Nijpels’ rapport al een duidelijke consensus bestaat dat hij het helemaal verkeerd had.

Oneerlijke prognoses

Dat zijn geen nieuw ontdekte inzichten, maar was voor onafhankelijke deskundigen al duidelijk toen Nijpels nog om de tafel zat met zijn lobbyisten. Waarom dan zulke foute adviezen? Wel, de olie- en gaslobby zweeg als GL actie voerde tegen kernenergie, want nucleair was voor hun business een gevaarlijke concurrent voor de miljarden investeringsgelden die de regering zou gaan verdelen. En de eerste centrale om houtsnippers te verbranden was al gebouwd en het was genant om die vergissing toe te geven.

Wat een verspilling van miljarden en van kostbare jaren. Met een deskundige fysicus als voorzitter, met prof William Nordhaus (Nobelprijswinnaar economie en klimaat-modelleur) als gastlid, en met expertise in eerlijke kosten-baten analyse onder de andere leden had er een rapport kunnen komen dat CO2 en klimaat als een serieus probleem had geanalyseerd, en dan ook verstandige en kosten-effectieve maatregelen kon aanbevelen. Nu staat Nederland op grote achterstand met nucleair en worden nog steeds oneerlijke prognoses verkocht over de voordelen van windenergie uit de Noordzee.

Boosheid en wanhoop

Na de blamage van het rapport van Nijpels kwam Johan Remkes. Nog zo'n oud-politicus die zich makkelijk beweegt onder de lobbyisten. Hij zou vorig jaar als onpartijdig voorzitter helpen met de stikstof. Maar het werd: 'Zij dronken een glas, zij deden een plas en lieten de zaak zoals zij was.' Niets nuttigs van Remkes over de eerste vraag bij de stikstof-discussie: 'Waarom alleen in Nederland?'

En zo zijn er te veel andere voorbeelden. Maar als iedereen kan zien dat het volstoppen van commissies met lobbyisten tot slechtere resultaten leidt dan werken met een groep onafhankelijke experts, weten Rutte en Kaag dat natuurlijk ook. En niet alleen zijn de uitkomsten van het lobby-overleg slecht, ze beschadigen de positie van de Kamerleden van de coalitie – want die moeten al dat lobbywerk verdedigen – en ze leiden tot cynisme en boosheid bij de betalers (milieu) en tot wanhoop en suïcide (boeren, vissers) buiten Den Haag. Rutte en Kaag kweken potentiële kiezers voor de oppositie en houden dat niet tegen met hun een-tweetje dat de VVD echt niet altijd meegaat met D66 (Rutte) en de bewering dat GroenLinks een 'redelijke middenpartij' is (Kaag).

Vissers verliezen van lobbies

Waarom dan toch keer op keer een ex-politicus als voorzitter en lobbyisten als leden in plaats van onafhankelijke deskundigen, wanneer dat zoveel schade doet aan de zaak en bovendien het vertrouwen in de coalitie verwoest?

Het antwoord blijft voor u en mij in de details verborgen want heeft te maken met de verborgen contacten tussen de VVD en haar financiers in het grote bedrijfsleven. Er zijn miljarden aan subsidies binnen te halen met het energie-beleid, de versterking van de electriciteitskabels, en de ombouw van de Noordzee tot windmolenhel. De vissers in Urk staan niet bekend als gulle financiers van politieke partijen, verliezen dus van de grote lobbies en moeten nu hun schepen als schroot verkopen.

Waarom zo blij met Nijpels en Remkes

Met D66 ligt het anders. Enorme steun bij de ambtenaren, bij de pers en bij radio en televisie. Belangrijk voor D66 is dat die steun niet weglekt naar PvdA en (vooral) GL. Dus is D66 blij wanneer Nijpels en Remkes aan hun tafels alle ruimte bieden aan de

grote milieulobbies en bij de gesprekken met de boeren zelfs kleine tot dan toe onbekende clubjes een platform geven voor hun propaganda. Wij hebben in Wageningen de beste landbouwuniversiteit van de wereld en daar werken genoeg full-time hoogleraren die niet in de zak zitten van een belanghebbende lobby. Maar die waren misschien met een rapport gekomen dat niet in de smaak zou vallen bij de milieulobbies en dat had stemmenverlies opgeleverd voor D66 aan GL.

Zo stellen Rutte en Kaag hun partijbelang boven het algemeen belang. Onze media die graag uitleggen hoe beleid van een Amerikaanse senator of een Engelse minister-president wordt beïnvloed door geld van lobbyisten, zouden de vraag kunnen stellen waarom VVD en D66 zo tevreden waren met het inferieure werk van Nijpels en Remkes. 'Follow the money' is dan de waarschijnlijke sleutel voor de VVD, en 'blijf populair bij de milieulobbies' voor D66.

Oppositie wint van coalitie

Inussen betaalt Nederland een hoge prijs. Iedereen die over de grens kijkt ziet dat 'Nederland gidsland voor CO2' verschrikkelijk duur is, en dat boeren en vissers het leven onmogelijk wordt gemaakt met een stikstof- hetze die nergens anders in de wereld zo hevig is als bij ons. Dát verklaart de bitterheid van onze politieke cultuur onder Rutte en Kaag.

Omtzigt, Leijten en Bosma voeren heel goed oppositie en we zouden zo nog heel wat anderen kunnen noemen van BBB, SP, PVV en JA21 die op punten winnen van de coalitie. Kaag wil nu een wet om hun politieke partijen onder een kritisch vergrootglas te leggen en zo nodig af te keuren. Een vergrootglas voor de lobbies zou beter passen bij een democratie en meer inzicht opleveren.

Eduard Bomhoff is oud-hoogleraar economie aan de EUR, Nyenrode en Monash University. In 2002 was hij vicepremier in het kabinet Balkenende 1.

Het zijn de **donateurs** die Wynia's Week mogelijk maken. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk [**HIER**](#). Hartelijk dank!